

KLASIKAPLUS.CZ

1. Hra na Turandot. Režisér Rocc uchvátil ostravské publikum

22.12.2024 [klasikaplus.cz](https://www.klasikaplus.cz) - Karla Hofmannová

[Odkaz na originál](#)

Klíčová slova: divadla (4); Marek (2); Ostravě (2); Šedivý (2); divadle; divadlem; divadlo; moravskoslezského; Národního; NDM; opera; Ostravská

"Výstupy tří čínských ministrů zbavil režisér prokletí dvorních šašků, a naopak z nich udělal hlavní hybatele příběhu"

"Luciano Mastro byl Kalafem přesvědčivým a sugestivním. Pevný a mohutný hlas zaplňoval suverénně hlediště a očekávaná árie Nessun dorma se mu povedla tak, že sklídl zasloužený bouřlivý potlesk na otevřené scéně."

"Princeznou Turandot byla Maida Hundeling, výsostná německá wagnerovská sopranistka. Její hlas je stále mohutnější a průraznější a plnil menší hlediště **divadla** neuvěřitelným objemem."

Opera Turandot je poslední operou Giacoma Pucciniho a opera **Národního divadla moravskoslezského** ji dala jako vánoční dárek svým divákům. Premiéra byla 19. prosince a režijně ji připravil slovinský režisér Rocc, hudebně ji nastudoval šéfdirigent opery **Marek Šedivý**. Představení bylo nadšeně přijato vyprodaným hledištěm.

Operu Turandot komponoval Puccini jako svoje poslední dílo a sám nedoufal, že ji dokončí. Nakonec se mu to skutečně nepovedlo, poslední jednání muselo být rekonstruováno z jeho náčrtků, čehož se ujal skladatel Franco Alfano. Přesto dirigent Arturo Toscanini na první premiéře ukončil operu v polovině 3. dějství, kde ji přerušila smrt skladatele. Celé dílo bylo provedeno až na dalších reprízách. V roce 2001 vytvořil skladatel Luciano Berio další verzi opery a třetí podobu zkomponoval čínský skladatel Hao Weiya pro otevření Národního kulturního centra v Pekingu v roce 2008. Z těchto tří verzí si vybrala dramaturgie opery tu klasickou Alfana a Toscaniniho.

Inscenační zvyklost uvádí tuto operu zpravidla jako ohromující výpravou podívanou, doplněnou monumentálním provozním aparátem a sólisty, disponujícími obrovskými hlasy. Slovinský režisér Rocc, kterého v **Ostravě** znají již z minulých sedmi provedených inscenací, přistoupil k výkladu opery po svém. Dal důraz na výpověď samotného příběhu, který podává publiku dnešními očima, v současných kostýmech a na vlastní minimalistické scéně.

Inscenaci pojal jako **divadlo** na **divadle**, s nevysloveným podtitulem "pojdme si zahrát příběh o Turandot". Uprostřed je kruhové pódium, na němž poměřují oba protagonisté své síly. Vše další se děje kolem, především opulentní sbory, ze kterých se staly komentující sbory antické. Jednou vystupují jako čínský lid, připomínající spíše otroky, zaplňující jeviště akcemi, podruhé je to zlatem potřený antický chór v pevné formaci, umožňující posílenému sboru, výborně připravenému sbormistrem Jurijem Galatenkem, vytvářet kompaktní a ohromující zvukovou masu.

Samostatnou kapitolou jsou výstupy tří čínských ministrů, které Rocc zbavil prokletí dvorních šašků a udělal z nich naopak hlavní hybatele příběhu. Jsou v perfektních moderních oblecích stejného střihu, Ping v modrém, Pang v červeném a Pong v zeleném. Je to skvěle sehnaná trojice, která hýbe vším – jim podléhají osudy obyčejných lidí, osud Kalafa a dokonce i osud Turandot.

"Turandot je symbolem, nástrojem moci – kdo ji ovládá, ten skutečně vládne. Turandot musí být krutá, je symbolem totality a nedotknutelnosti," svěřil se režisér s východiskem opery. Sama si to neuvědomuje, snad si to uvědomuje princ Kalaf? Jako syn poraženého a vyhnaného tatarského chána o principech moci musel přece jen něco vědět.

Příběh o Turandot pochází z perských Pohádek tisíce a jedné noci a princezna snad opravdu žila ve 13. století jako dcera Kublajchána, popisuje ji i Marco Polo. Moc a boj o ni je ale téma věčné a nadčasové a je jedno, v jakém prostředí a v jaké době se odehrává. Proto má její přenesení do dnešní doby opodstatnění a přístup režiséra Rocca v myslích publika zarezoval. Civilně a pravdivě působí lidské protipóly bezcitné nadvlády: postava vyhnaného a slepého Kalafova otce Timura a otrokyně Liu, která s ním putuje především proto, že je beznadějně zamilovaná do Kalafa. To ona vysvětlí Turandot, co to znamená milovat až za hrob. Co na tom, že při mučení vytrhne svému mučiteli pistoli a zastřelí se. Je důležité, jaká zbraň byla použita? Zbraní je v tomto příběhu především láska. Odlehčenou postavou je v opeře postava Turandotina otce, císaře Altouma. I když je s úctou opěvován, je to figurka, udržovaná na trůně i přes svoji senilitu. Nebo právě proto. Současné?

Obecenstvo tento výklad režiséra Rocca pochopilo a přijalo bez výhrad. Jednoduchost scény ideálně odrážela mohutnost výpovědi příběhu, a to jak v jejím poselství, tak i v hudebním zpracování a nastudování. Šéfdirigent **Marek Šedivý** vyburcoval orchestr k maximálnímu výkonu. A to nejen pokud jde o decibely, jež otřásaly **divadlem**, ale i co se týče plasticity instrumentace, která je v této opeře obzvláště barevná. Spolehlivá souhra a především něžná a chvějivá piana, podporující výraz niterných milostných výpovědí Liu, brala za srdce. Obdivuhodná byla jak souhra instrumentalistů, kteří hráli nejen v orchestřišti, ale i za scénou, tak i sboru, jenž zazníval jak z jeviště, tak i z foyeru i za scénou. Po hudební stránce šlo o opulentní a dokonale vycizelovaný hudební zážitek.

Princeznou Turandot byla na první premiéře Maida Hundeling, výsostná německá wagnerovská sopranistka, která se občas objevuje i na českých operních scénách. Její hlas je stále mohutnější a průraznější, má kulatý objem a zářivou barvu a plnil menší hlediště **divadla** neuvěřitelným objemem. Vznosná postava ve stříbrné společenské róbě působila na jevišti sugestivně, jako z jiného světa. Prince Kalafa zpíval italský pěvec naturalizovaný v **Ostravě**, Luciano Mastro. V této roli zúročil veškeré své pěvecké umění a svoji italskou pěveckou techniku, a byl tak Kalafem přesvědčivým a sugestivním. Jeho pevný a mohutný tenor zaplňoval suverénně hlediště a očekávaná árie Nessun dorma se mu povedla tak, že sklídl zasloužený bouřlivý potlesk na otevřené scéně. Klidným a zvučným melodickým basem zpíval Kalafova otce Timura domácí protagonist Martin Gurbaľ. Výsostný výkon předvedla v roli otrokyně Liu sopranistka Veronika Rovná. Její mohutný tmavý soprán získal najednou jiné kontury, díky niternému výrazu se jí

dařila zejména svítivá a měkká píana, s jen lehounkým vibratem, které dodávalo projevu jímavost. Byla dokonalou protiváhou ledové Turandot a lekce lásky, kterou jí dávala, byla pravdivá a přesvědčivá.

Císařem Altoumem, otcem Turandot, byl tenorista Jan Vacík. Ladil postavu do lehké demence a dobromyslného starce v civilním obleku zpíval nepřilíživě pevným hlasem. Postava odlehčující, ale nesklouzla do podbízivosti. Z příběhu vystupovaly postavy tří ministrů, v této režijní verzi komentátorů a manipulátorů. Bylo jim skvěle rozumět a jejich vystupování se nesnažilo o karikaturu čínské diplomacie, ale naopak byli dokonale současní a uhlazení. Kancléře Pinga s noblesou a se zvučným barytonem předvedl Pavel Divín, maršála Panga s mírnou nabubřelostí i sebestředností, se zvučným tenorem, zpíval Václav Morys a uhlazený správce kuchyně Pong slušel Martinu Javorskému s příjemným druhým tenorem. Trojice je dokonale sehraná i sezpívána, ale především přináší překvapivé současné poselství o bezohlednosti a provázanosti mocných.

Příjemným a zvučným barytonem zahajoval i provázel operu v roli Mandarína Roman Vlkovič. Vizualně dekorovaly představení tři Enigmy, dívčí postavy, upozorňující, že něco není v pořádku. Perského prince, odsouzeného za neúspěch při soutěži, si zahrál v pantomimické roli Jiří Dvořák s nápaditou maskou na obličejí. Antické masky se průběžně objevovaly na horizontu scény v různých podobách, od puristicky bílých, až se postupně měnily a čínské znaky plynule přešly do QR kódů. Jak lze také nápaditě vyjádřit vývoj dorozumívacích symbolů až k současnosti!

Režisér Rocc prošel za svůj profesní život mnoha jevišti a také vlastním osobním vývojem režiséra. Od ztřeštěnosti a izolovanosti nápadů, až po ucelenou vizi, kompaktní, s logickým vývojem, přinášející aktuální poselství. "Opera potřebuje logiku, jednotnost nápadů a hlavně – je třeba se nechat vést hudbou!" svěřil se po představení šťastný režisér. **Ostravská opera** tak získala repertoárový kus, který má šanci ještě několik let plnit hlediště **divadla**.

Foto: **NDM** / Martin Popelář

Hudební a divadelní publicistka, novinářka, kulturoložka

Pochází z Brna, kde žije a pracuje. Vystudovala pěveckou konzervatoř v Brně a kulturologii v Praze. Pracovala na různých pozicích v kultuře, jako zpěvačka, pedagožka, působila v marketingu a managementu kulturních institucí, což ji přivedlo ke kulturní politice a k žurnalistice. V současné době je v důchodu a působí jako nezávislý novinář, píše recenze především na opery a koncerty klasické hudby a realizuje rozhovory se zajímavými lidmi, kteří se profilují v oblasti kultury. Zajímá se o historii a cestování a jejím velkým koníčkem a relaxací jsou malá vnučata.

Více z této rubriky

« zpět na začátek

Hra na Turandot. Režisér Rocc uchvátil ostravské publikum

neděle, 22. prosinec 2024 13:40 [Karla Hofmannová](#)

„Výstupy tří čínských ministrů zbavil režisér prokletí dvorních šašků, a naopak z nich udělal hlavní hybatele příběhu“

„Luciano Mastro byl Kalafem přesvědčivým a sugestivním. Pevný a mohutný hlas zaplňoval suverénně hlediště a očekávaná árie Nessun dorma se mu povedla tak, že sklídl zasloužený bouřlivý potlesk na otevřené scéně.“

„Princeznou Turandot byla Maida Hundeling, výsostná německá wagnerovská sopranistka. Její hlas je stále mohutnější a průraznější a plnil menší hlediště divadla neuvěřitelným objemem.“

Opera *Turandot* je poslední operou Giacoma Pucciniho a opera Národního divadla moravskoslezského ji dala jako vánoční dárek svým divákům. Premiéra byla 19. prosince a režijně ji připravil slovinský režisér Rocc, hudebně ji nastudoval šéfdirigent opery Marek Šedivý. Představení bylo nadšeně přijato vyprodaným hledištěm.

Operu *Turandot* komponoval **Puccini** jako svoje poslední dílo a sám nedoufal, že ji dokončí. Nakonec se mu to skutečně nepovedlo, poslední jednání muselo být rekonstruováno z jeho náčrtků, čehož se ujal skladatel **Franco Alfano**. Přesto dirigent Arturo Toscanini na první premiéře ukončil operu v polovině 3. dějství, kde ji přerušila smrt skladatele. Celé dílo bylo provedeno až na dalších reprízách. V roce 2001 vytvořil skladatel Luciano Berio další verzi opery a třetí podobu zkomponoval

čínský skladatel Hao Weiya pro otevření Národního kulturního centra v Pekingu v roce 2008. Z těchto tří verzí si vybrala dramaturgie opery tu klasickou Alfana a Toscaniniho.

Inscenační zvyklost uvádí tuto operu zpravidla jako ohromující výpravnou podívanou, doplněnou monumentálním provozním aparátem a sólisty, disponujícími obrovskými hlasy. Slovinský režisér **Rocc**, kterého v Ostravě znají již z minulých sedmi provedených inscenací, přistoupil k výkladu opery po svém. Dal důraz na výpověď samotného příběhu, který podává publiku dnešními očima, v současných kostýmech a na vlastní minimalistické scéně.

Inscenaci pojal jako divadlo na divadle, s nevysloveným podtitulem „*pojďme si zahrát příběh o Turandot*“. Uprostřed je kruhové pódium, na němž poměřují oba protagonisté své síly. Vše další se děje kolem, především opulentní sbory, ze kterých se staly komentující sbory antické. Jednou vystupují jako čínský lid, připomínající spíše otroky, zaplňující jeviště akcemi, podruhé je to zlatem potřený antický chór v pevné formaci, umožňující posílenému sboru, výborně připravenému sbormistrem **Jurijem Galatenkem**, vytvářet kompaktní a ohromující zvukovou masu.

Samostatnou kapitolou jsou výstupy tří čínských ministrů, které Rocc zbavil prokletí dvorních šašků a udělal z nich naopak hlavní hybatele příběhu. Jsou v perfektních moderních oblecích stejného střihu, Ping v modrém, Pang v červeném a Pong v zeleném. Je to skvěle sehraná trojice, která hýbe vším – jim podléhají osudy obyčejných lidí, osud Kalafa a dokonce i osud Turandot.

„Turandot je symbolem, nástrojem moci – kdo ji ovládá, ten skutečně vládne. Turandot musí být krutá, je symbolem totality a nedotknutelnosti,” svěřil se režisér s východiskem opery. Sama si to neuvědomuje, snad si to uvědomuje princ Kalaf ? Jako syn poraženého a vyhnaného tatarského chána o principech moci musel přece jen něco vědět.

Příběh o Turandot pochází z perských *Pohádek tisíce a jedné noci* a princezna snad opravdu žila ve 13. století jako dcera Kublaj-chána, popisuje ji i Marco Polo. Moc a boj o ni je ale téma věčné a nadčasové a je jedno, v jakém prostředí a v jaké době se odehrává. Proto má její přenesení do dnešní doby opodstatnění a přístup režiséra Rocca v myslích publika zarezonoval. Civilně a pravdivě působí lidské protipóly bezcité nadvlády: postava vyhnaného a slepého Kalafova otce Timura a otrokyně Liu, která s ním putuje především proto, že je beznadějně zamilovaná do Kalafa. To ona vysvětlí Turandot, co to znamená milovat až za hrob. Co na tom, že při mučení vytrhne svému mučiteli pistoli a zastřelí se. Je důležité, jaká zbraň byla použita? Zbraní je v tomto příběhu především láska. Odlehčenou postavou je v opeře postava Turandotina otce, císaře Altouma. I když je s úctou opěvován, je to figurka, udržovaná na trůně i přes svoji senilitu. Nebo právě proto. Současné?

Obecenstvo tento výklad režiséra Rocca pochopilo a přijalo bez výhrad. Jednoduchost scény ideálně odrážela mohutnost výpovědi příběhu, a to jak v jejím poselství, tak i v hudebním zpracování a nastudování. Šéfdirigent **Marek Šedivý** vyburcoval orchestr k maximálnímu výkonu. A to nejen pokud jde o decibely, jež otřásaly divadlem, ale i co se týče plasticity instrumentace, která je v této opeře obzvláště barevná. Spolehlivá souhra a především něžná a chvějivá piana, podporující výraz niterných milostných výpovědí Liu, brala za srdce. Obdivuhodná byla jak souhra instrumentalistů, kteří hráli nejen v orchestřísti, ale i za scénou, tak i sboru, jenž zazníval jak z jeviště, tak i z foyeru i za scénou. Po hudební stránce šlo o opulentní a dokonale vycizelovaný hudební zážitek.

Princeznou Turandot byla na první premiéře **Maida Hundeling**, výsostná německá wagnerovská sopranistka, která se občas objevuje i na českých operních scénách. Její hlas je stále mohutnější a průraznější, má kulatý objem a zářivou barvu a plnil menší hlediště divadla neuvěřitelným objemem. Vznosná postava ve stříbrné společenské róbě působila na jevišti sugestivně, jako z jiného světa. Prince Kalafa zpíval italský pěvec naturalizovaný v Ostravě, **Luciano Mastro**. V této roli zúročil veškeré své pěvecké umění a svoji italskou pěveckou techniku, a byl tak Kalafem přesvědčivým a sugestivním. Jeho pevný a mohutný tenor zaplňoval suverénně hlediště a očekávaná árie *Nessun dorma* se mu povedla tak, že sklídl zasloužený bouřlivý potlesk na otevřené scéně.

Klidným a zvučným melodickým basem zpíval Kalafova otce Timura domácí protagonista **Martin Gurbaľ**. Výsostný výkon předvedla v roli otrokyně Liu sopranistka **Veronika Rovná**. Její mohutný tmavý soprán získal najednou jiné kontury, díky niternému výrazu se jí dařila zejména svítivá a měkká piana, s jen lehounkým vibratem, které dodávalo projevu jímavost. Byla dokonalou protiváhou ledové Turandot a lekce lásky, kterou jí dávala, byla pravdivá a přesvědčivá.

Císařem Altoumem, otcem Turandot, byl tenorista **Jan Vacík**. Ladil postavu do lehké demence a dobromyslného starce v civilním obleku zpíval nepřiliš pevným hlasem. Postava odlehčující, ale nesklouzla do podbízivosti. Z příběhu vystupovaly postavy tří

ministrů, v této režijní verzi komentátorů a manipulátorů. Bylo jim skvěle rozumět a jejich vystupování se nesnažilo o karikaturu čínské diplomacie, ale naopak byli dokonale současní a uhlazení. Kancléře Pinga s noblesou a se zvučným barytonem předvedl **Pavel Divín**, maršála Panga s mírnou nabubřelostí i sebestředností, se zvučným tenorem, zpíval **Václav Morys** a uhlazený správce kuchyně Pong slušel **Martinu Javorskému** s příjemným druhým tenorem. Trojice je dokonale sehraná i sezpívaná, ale především přináší překvapivé současné poselství o bezohlednosti a provázanosti mocných.

Příjemným a zvučným barytonem zahajoval i provázel operu v roli Mandarína **Roman Vikovič**. Vizuálně dekorovaly představení tři Enigmy, dívčí postavy, upozorňující, že něco není v pořádku. Perského prince, odsouzeného za neúspěch při soutěži, si zahrál v pantomimické roli **Jiří Dvořák** s nápaditou maskou na obličeji. Antické masky se průběžně objevovaly na horizontu scény v různých podobách, od puristicky bílých, až se postupně měnily a čínské znaky plynule přešly do QR kódů. Jak lze také nápaditě vyjádřit vývoj dorozumívacích symbolů až k současnosti!

Režisér Rocc prošel za svůj profesní život mnoha jevišti a také vlastním osobním vývojem režiséra. Od ztřeštěnosti a izolovanosti nápadů, až po ucelenou vizi, kompaktní, s logickým vývojem, přinášející aktuální poselství. „*Opera potřebuje logiku, jednotnost nápadů a hlavně – je třeba se nechat vést hudbou!*“ svěřil se po představení šťastný režisér. Ostravská opera tak získala repertoárový kus, který má šanci ještě několik let plnit hlediště divadla.

Foto: NDM / Martin Popelář